

ระเบียบ ก.ขป.

ว่าด้วยการร้องทุกข์ของข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง

พ.ศ. ๒๕๖๕

โดยที่เป็นการสมควรมีระเบียบว่าด้วยการร้องทุกข์ของข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘๔ (๑) และ (๔) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๖๐ ก.ขป. จึงออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบ ก.ขป. ว่าด้วยการร้องทุกข์ของข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง พ.ศ. ๒๕๖๕”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ บรรดาระเบียบ กฎ ข้อบังคับ ประกาศ มติ หรือคำสั่งอื่นใดในส่วนที่มิกำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“ก.ขป.” หมายความว่า คณะกรรมการข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง

“อ.ขป. ร้องทุกข์” หมายความว่า คณะอนุกรรมการข้าราชการฝ่ายศาลปกครองเกี่ยวกับการร้องทุกข์

“ประธาน อ.ขป. ร้องทุกข์” หมายความว่า ประธานอนุกรรมการข้าราชการฝ่ายศาลปกครองเกี่ยวกับการร้องทุกข์

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานศาลปกครอง

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง

ข้อ ๕ ให้ประธานศาลปกครองสูงสุดรักษาการตามระเบียบนี้ และให้มีอำนาจออกประกาศ คำสั่ง และแบบพิมพ์ต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามระเบียบนี้

ให้ ก.ขป. มีอำนาจตีความและวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้

ข้อ ๖ ระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้หรือตามที่ อ.ขป. ร้องทุกข์ กำหนด เมื่อ อ.ขป. ร้องทุกข์ เห็นสมควร หรือเมื่อผู้ร้องทุกข์หรือผู้บังคับบัญชาที่เป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์มีคำขอ อ.ขป. ร้องทุกข์ มีอำนาจยื่นหรือขยายระยะเวลาได้ตามความจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

ข้อ ๗ การยื่นเอกสารเกี่ยวกับการร้องทุกข์ของผู้ร้องทุกข์ตามระเบียบนี้ จะยื่นด้วยตนเอง หรือมอบฉันทะให้ผู้อื่นยื่น หรือจะทำโดยวิธีส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนก็ได้ ในกรณีที่ส่งทางไปรษณีย์ ให้ถือว่าวันที่ส่งเอกสารแก่เจ้าพนักงานไปรษณีย์เป็นวันที่ยื่นเอกสาร

การมอบฉันทะให้ผู้อื่นยื่นเอกสาร ให้ทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้มอบ ผู้รับมอบ และพยาน

หมวด ๑

คณะกรรมการข้าราชการฝ่ายศาลปกครองเกี่ยวกับการร้องทุกข์

ข้อ ๘ ให้ ก.ขป. แต่งตั้ง อ.ขป. ร้องทุกข์ คณะหนึ่ง ประกอบด้วย

(๑) ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุดขึ้นไปที่ประธานศาลปกครองสูงสุดมอบหมาย เป็นประธาน

(๒) ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด จำนวนหนึ่งคน และตุลาการในศาลปกครองชั้นต้นซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองชั้นต้นขึ้นไป จำนวนหนึ่งคน ที่ ก.ขป. มอบหมาย เป็นอนุกรรมการ

(๓) รองเลขาธิการหรือที่ปรึกษาสำนักงานศาลปกครองที่เลขาธิการมอบหมาย จำนวนหนึ่งคน เป็นอนุกรรมการ

(๔) ข้าราชการฝ่ายศาลปกครองผู้ดำรงตำแหน่งประเภทบริหาร ประเภทอำนวยการ หรือประเภทวิชาการระดับเชี่ยวชาญขึ้นไป ซึ่งได้รับเลือกจากข้าราชการฝ่ายศาลปกครองผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว จำนวนสามคน เป็นอนุกรรมการ

ให้เลขาธิการมอบหมายข้าราชการฝ่ายศาลปกครองเป็นเลขานุการ และอีกสองคน เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

ข้อ ๙ การเลือกอนุกรรมการตามข้อ ๘ วรรคหนึ่ง (๔) ให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ และวิธีการ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้สำนักงานจัดทำบัญชีรายชื่อข้าราชการฝ่ายศาลปกครองซึ่งดำรงตำแหน่งประเภทบริหาร ประเภทอำนวยการ หรือประเภทวิชาการระดับเชี่ยวชาญขึ้นไป แล้วจัดให้มีการเลือกข้าราชการฝ่ายศาลปกครองประเภทต่าง ๆ ดังกล่าวเพื่อแต่งตั้งเป็นอนุกรรมการใน อ.ขป. ร้องทุกข์ โดยส่งบัตรเลือกข้าราชการฝ่ายศาลปกครองซึ่งลงลายมือชื่อของเลขาธิการไปให้ผู้มีชื่อในบัญชีรายชื่อดังกล่าวเพื่อเลือกข้าราชการฝ่ายศาลปกครองจากบัญชีรายนี้นั้นจำนวนไม่เกินสามคน เป็นอนุกรรมการใน อ.ขป. ร้องทุกข์ แล้วส่งบัตรดังกล่าวกลับคืนไปยังสำนักงานภายในวันที่กำหนด ทั้งนี้ ในกรณีที่ส่งบัตรกลับคืนสำนักงานโดยตรง ให้ถือว่าวันที่สำนักงานได้รับบัตรเป็นวันส่งคืน ในกรณีที่ส่งบัตรกลับคืนทางไปรษณีย์ลงทะเบียน ให้ถือว่าวันที่ทำการไปรษณีย์รับลงทะเบียนเป็นวันส่งคืน

(๒) ให้สำนักงานรวบรวมบัตรเลือกข้าราชการฝ่ายศาลปกครองตาม (๑) เพื่อดำเนินการตรวจนับคะแนน โดยให้เลขาธิการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจนับคะแนนขึ้นคณะหนึ่ง ประกอบด้วย ข้าราชการฝ่ายศาลปกครองผู้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับชำนาญการพิเศษขึ้นไป จำนวนสามคน เป็นผู้ตรวจนับคะแนน

(๓) การตรวจนับคะแนนของคณะกรรมการตรวจนับคะแนนให้กระทำโดยเปิดเผย และต้องมีกรรมการอยู่พร้อมกันทุกคน เมื่อตรวจนับคะแนนเสร็จแล้ว ให้คณะกรรมการตรวจนับคะแนน

จัดทำบัญชีรายชื่อข้าราชการฝ่ายศาลปกครองผู้ได้รับเลือก โดยเรียงตามลำดับคะแนนจากสูงไปหาต่ำ พร้อมกับแสดงคะแนนของแต่ละคนไว้ในบัญชีด้วย ในกรณีที่มิได้คะแนนเท่ากัน ให้ประธานกรรมการตรวจนับคะแนนจับสลากชื่อผู้ได้คะแนนเท่ากันนั้นต่อหน้าคณะกรรมการตรวจนับคะแนนเพื่อเรียงลำดับที่อยู่ในบัญชีรายชื่อดังกล่าว โดยมีกรรมการทั้งสามคนลงลายมือชื่อรับรอง แล้วให้เลขาธิการประกาศรายชื่อผู้ได้รับเลือกไว้ในที่เปิดเผย

(๔) ให้ขึ้นบัญชีรายชื่อข้าราชการฝ่ายศาลปกครองผู้ได้รับเลือกเป็นเวลาสองปีนับแต่วันประกาศรายชื่อ

(๕) ให้ข้าราชการฝ่ายศาลปกครองผู้ได้รับเลือกตามบัญชีรายชื่อใน (๔) ที่ได้คะแนนสูงตามลำดับ และมีคุณสมบัติที่จะแต่งตั้งเป็นอนุกรรมการใน อ.ขป. ร้องทุกข์ จำนวนสามคนเป็นผู้ได้รับเลือกเพื่อเสนอ ก.ขป. แต่งตั้งเป็นอนุกรรมการใน อ.ขป. ร้องทุกข์ ต่อไป

(๖) ในกรณีที่อนุกรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งตาม (๕) พ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ และจะต้องแต่งตั้งอนุกรรมการแทน ให้ ก.ขป. แต่งตั้งข้าราชการฝ่ายศาลปกครองจากบัญชีรายชื่อตาม (๔) ที่อยู่ในลำดับถัดลงมา และมีคุณสมบัติที่จะแต่งตั้งเป็นอนุกรรมการใน อ.ขป. ร้องทุกข์ แทนต่อไป แต่หากไม่มีรายชื่อข้าราชการฝ่ายศาลปกครองผู้ได้รับเลือกซึ่งมีคุณสมบัติครบถ้วนเหลืออยู่ในบัญชีรายชื่อดังกล่าวแล้ว ให้ดำเนินการเลือกใหม่ตามหลักเกณฑ์และวิธีการใน (๑) (๒) (๓) (๔) และ (๕)

ข้อ ๑๐ ให้สำนักงานนำรายชื่อผู้ได้รับมอบหมายให้เป็นอนุกรรมการตามข้อ ๘ วรรคหนึ่ง (๑) (๒) และ (๓) และรายชื่อข้าราชการฝ่ายศาลปกครองผู้ได้รับเลือกตามข้อ ๙ เสนอ ก.ขป. เพื่อพิจารณาและมีมติแต่งตั้งต่อไป และให้ประธานกรรมการข้าราชการฝ่ายศาลปกครองประกาศรายชื่อผู้ได้รับการแต่งตั้งดังกล่าว

ข้าราชการฝ่ายศาลปกครองผู้ได้รับเลือกตามข้อ ๙ จะดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการใน ก.ขป. หรือได้รับการแต่งตั้งเป็นอนุกรรมการใน อ.ขป. วินัย หรืออนุกรรมการใน อ.ขป. ร้องทุกข์ ในเวลาเดียวกันไม่ได้

ให้ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งตามวรรคหนึ่ง เข้ารับหน้าที่นับแต่วันที่ ก.ขป. มีมติแต่งตั้งเป็นต้นไป

ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งตามวรรคหนึ่งแล้ว หากภายหลังไปดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการใน ก.ขป. ให้ผู้นั้นพ้นจากการเป็นอนุกรรมการใน อ.ขป. ร้องทุกข์

ข้อ ๑๑ ให้ อ.ขป. ร้องทุกข์ มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสองปีนับแต่วันที่ ก.ขป. มีมติแต่งตั้ง และอนุกรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับการแต่งตั้งใหม่ได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันไม่ได้

เมื่อครบกำหนดตามวาระในวรรคหนึ่ง ให้ อ.ขป. ร้องทุกข์ ซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่า อ.ขป. ร้องทุกข์ คณะใหม่จะได้รับการแต่งตั้ง

ข้อ ๑๒ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามข้อ ๑๑ ให้อนุกรรมการพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) พ้นจากการดำรงตำแหน่งข้าราชการศาลปกครองประเภทนั้น ๆ

ข้อ ๑๓ ให้ดำเนินการเลือกบุคคลเพื่อแต่งตั้งเป็น อ.ขป. ร้องทุกข์ ตามข้อ ๘ วรคหนึ่ง (๔) ก่อนอนุกรรมการจะพ้นจากตำแหน่งตามวาระ แต่ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ อ.ขป. ร้องทุกข์ พ้นจากตำแหน่งตามวาระ

ข้อ ๑๔ ในกรณีที่อนุกรรมการใน อ.ขป. ร้องทุกข์ ตามข้อ ๘ วรคหนึ่ง (๔) พ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ให้ดำเนินการแต่งตั้งอนุกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่างลงภายในสามสิบวัน ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในข้อ ๙ (๖)

อนุกรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งแทน ให้อยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน ในกรณีที่วาระของอนุกรรมการตามวรคหนึ่งเหลือไม่ถึงหกสิบวัน จะไม่แต่งตั้งอนุกรรมการแทนก็ได้

ข้อ ๑๕ ให้ อ.ขป. ร้องทุกข์ มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) พิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ของข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง
- (๒) ปฏิบัติการอื่นตามที่ ก.ขป. มอบหมาย

หมวด ๒ การร้องทุกข์

ข้อ ๑๖ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา เมื่อผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีความคับข้องใจอันเกิดจากการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติต่อตนของผู้บังคับบัญชา และได้แสดงความประสงค์ที่จะปรึกษาหารือกับผู้บังคับบัญชา ให้ผู้บังคับบัญชานั้นให้โอกาสและรับฟังหรือสอบถามเกี่ยวกับปัญหาดังกล่าว เพื่อให้เกิดความเข้าใจและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นต้น

ถ้าผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาไม่ประสงค์ที่จะปรึกษาหารือ หรือปรึกษาหารือแล้วไม่ได้รับคำชี้แจงหรือได้รับคำชี้แจงไม่เป็นที่พอใจ ก็ให้ร้องทุกข์ได้ตามหมวดนี้

ข้อ ๑๗ ข้าราชการฝ่ายศาลปกครองผู้ใดมีความคับข้องใจอันเกิดจากการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติต่อตนของผู้บังคับบัญชา และเป็นกรณีที่ไม่อาจอุทธรณ์ตามระเบียบ ก.ขป. ว่าด้วยการอุทธรณ์ของข้าราชการฝ่ายศาลปกครองได้ หรือเป็นกรณีที่ระเบียบ ก.ขป. ว่าด้วยการอุทธรณ์ของข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง หรือระเบียบ คำสั่ง หรือมีมติอื่นใด กำหนดให้ร้องทุกข์ต่อ อ.ขป. ร้องทุกข์ ได้

ผู้นั้นมีสิทธิร้องทุกข์ต่อ อ.ขป. ร้องทุกข์ ภายในสามสิบวันนับแต่วันทราบหรือถือว่าทราบเรื่องอันเป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในระเบียบนี้

ในกรณีที่ ก.ขป. มีมติ ตามข้อ ๑๕ (๒) ให้ อ.ขป. ร้องทุกข์ ปฏิบัติหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ของพนักงานราชการและลูกจ้างสำนักงานศาลปกครอง ให้ถือว่าบุคคลากรดังกล่าวเป็นข้าราชการฝ่ายศาลปกครองเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติการตามระเบียบนี้ด้วย

ข้อ ๑๘ การปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติต่อตนของผู้บังคับบัญชาซึ่งทำให้เกิดความคับข้องใจอันเป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์นั้น อาจมีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นการกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายไม่ว่าจะเป็นการออกกฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใด

(๒) ไม่มอบหมายงานให้ปฏิบัติ หรือมอบหมายงานที่ไม่เหมาะสมกับตำแหน่งหรือความรู้ความสามารถของผู้ดำรงตำแหน่ง

(๓) ประวิงเวลา หรือหน่วงเหนี่ยวการดำเนินการบางเรื่องอันเป็นเหตุให้เสียสิทธิ หรือไม่ได้รับสิทธิประโยชน์อันพึงมีพึงได้ในเวลาอันสมควร

(๔) ประเมินความเหมาะสมของบุคคลและประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อเลื่อนขั้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้น โดยไม่เป็นธรรมหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย หลังจากที่ได้มีคำสั่งเลื่อนหรือไม่เลื่อนให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้นแล้ว

(๕) ประเมินเลื่อนเงินเดือนข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง โดยไม่เป็นธรรมหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย หลังจากที่ได้มีคำสั่งเลื่อนหรือไม่เลื่อนเงินเดือนแล้ว และให้หมายรวมถึงประเมินเลื่อนขั้นค่าจ้างของลูกจ้างสำนักงานศาลปกครอง หรือเลื่อนค่าตอบแทนพนักงานราชการศาลปกครอง โดยไม่เป็นธรรมหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ในกรณีที่ ก.ขป. มีมติตามข้อ ๑๗ วรรคสอง ด้วย

(๖) อนุมัติจ่ายหรือไม่จ่ายเงินสวัสดิการ ค่าใช้จ่าย ค่าตอบแทน การสงเคราะห์เงินค่าตอบแทนพิเศษหรือสิทธิและประโยชน์อื่นของข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

(๗) ถูกสั่งให้ออกจากราชการ ในกรณีสมัครไปปฏิบัติงานใด ๆ ตามความประสงค์ของทางราชการหรือทางราชการเลิกหรือยุบหน่วยงานหรือตำแหน่งที่ปฏิบัติหน้าที่หรือดำรงอยู่ โดยไม่เป็นธรรมหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย

(๘) ถูกสั่งพักราชการหรือถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน โดยไม่เป็นธรรมหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย

(๙) ปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติอื่นใดที่ไม่เป็นไปตามหรือขัดกับระบบคุณธรรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน

ข้อ ๑๙ ภายใต้บังคับข้อ ๒๐ การร้องทุกข์ให้ร้องทุกข์ได้สำหรับตนเองเท่านั้น จะร้องทุกข์แทนผู้อื่นหรือมอบหมายให้ผู้อื่นร้องทุกข์แทนไม่ได้

ข้อ ๒๐ ผู้มีสิทธิร้องทุกข์จะมอบหมายให้บุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้วทำการร้องทุกข์แทนได้ด้วยเหตุจำเป็นอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

- (๑) เจ็บป่วยจนไม่สามารถร้องทุกข์ด้วยตนเองได้
- (๒) อยู่ในต่างประเทศและคาดหมายได้ว่าไม่อาจร้องทุกข์ด้วยตนเองได้ภายในเวลาที่กำหนด
- (๓) มีเหตุจำเป็นอย่างอื่นที่ อ.ขป. ร้องทุกข์ เห็นสมควร

การมอบหมายตามวรรคหนึ่ง ให้ทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้มอบ ผู้รับมอบ และพยาน และให้มีหลักฐานแสดงตัวผู้ได้รับมอบหมายด้วย ถ้าผู้มอบไม่สามารถลงลายมือชื่อได้ ให้พิมพ์ลายนิ้วมือหรือแ่งใด โดยมีพยานลงลายมือชื่อรับรองอย่างน้อยสองคน

ข้อ ๒๑ การร้องทุกข์ต้องทำเป็นหนังสือถึงประธาน อ.ขป. ร้องทุกข์ โดยให้ใช้ถ้อยคำสุภาพ และมีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อ ตำแหน่ง สังกัด และที่อยู่สำหรับการติดต่อเกี่ยวกับการร้องทุกข์ของผู้ร้องทุกข์
- (๒) การปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติที่เป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์
- (๓) ข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่ผู้ร้องทุกข์เห็นว่าเป็นปัญหาของเรื่องร้องทุกข์
- (๔) คำขอของผู้ร้องทุกข์
- (๕) ลงลายมือชื่อของผู้ร้องทุกข์

ในกรณีที่เป็นกรร้องทุกข์โดยผู้ได้รับมอบหมายให้ร้องทุกข์แทนตามข้อ ๒๐ ให้ปรับสาระสำคัญในหนังสือร้องทุกข์ให้เหมาะสม โดยอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญให้สามารถเข้าใจได้ตาม (๑) (๒) (๓) (๔) และ (๕)

ข้อ ๒๒ ในการยื่นคำร้องทุกข์ให้แนบพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องพร้อมคำร้องทุกข์ด้วย กรณีที่ไม่อาจแนบพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องได้ ให้ระบุเหตุที่ไม่อาจแนบพยานหลักฐานไว้ด้วย

ให้ผู้ร้องทุกข์ทำสำเนาคำร้องทุกข์และพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง โดยให้ผู้ร้องทุกข์รับรองสำเนาถูกต้องหนึ่งชุด แนบพร้อมคำร้องทุกข์ด้วย กรณีที่มีเหตุจำเป็นต้องมอบหมายให้บุคคลอื่นร้องทุกข์แทนตามข้อ ๒๐ ให้แนบหลักฐานการมอบหมายตามข้อ ๒๐ วรรคสอง ด้วย

ข้อ ๒๓ การร้องทุกข์ตามข้อ ๒๑ ให้ยื่นต่อสำนักงานหรือยื่นทางไปรษณีย์ลงทะเบียน ในกรณีที่ผู้ร้องทุกข์นำคำร้องทุกข์มายื่นด้วยตนเอง ให้ผู้รับหนังสือออกใบรับหนังสือ ประทับตรา รับหนังสือและลงทะเบียนรับหนังสือไว้เป็นหลักฐาน ในวันที่รับหนังสือตามระเบียบว่าด้วยงานสารบรรณ และให้ถือวันที่รับหนังสือตามหลักฐานดังกล่าวเป็นวันยื่นคำร้องทุกข์

ผู้ร้องทุกข์อาจยื่นคำร้องทุกข์เพิ่มเติมหรือเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ยื่นคำร้องทุกข์

ข้อ ๒๔ เพื่อประโยชน์ในการนับระยะเวลาการร้องทุกข์ การนับวันทราบหรือถือว่าทราบเหตุแห่งการร้องทุกข์นั้น ให้ถือปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่เหตุแห่งการร้องทุกข์เกิดจากการที่ผู้บังคับบัญชามีคำสั่งเป็นหนังสือ ให้ถือว่าวันที่ผู้มีสิทธิร้องทุกข์ลงลายมือชื่อรับทราบคำสั่งเป็นวันทราบเหตุแห่งการร้องทุกข์

(๒) ในกรณีที่ไม่มีการลงลายมือชื่อรับทราบคำสั่งตาม (๑) แต่มีการแจ้งคำสั่งให้ทราบพร้อมสำเนาคำสั่ง และทำบันทึกวันเดือนปี เวลา สถานที่ที่แจ้ง โดยลงลายมือชื่อผู้แจ้งพร้อมทั้งพยานรู้เห็นไว้เป็นหลักฐานแล้ว ให้ถือว่าวันที่แจ้งนั้นเป็นวันทราบเหตุแห่งการร้องทุกข์

(๓) ในกรณีที่ไม่มีอาจแจ้งคำสั่งตาม (๒) และได้แจ้งเป็นหนังสือส่งสำเนาคำสั่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ ณ ที่อยู่ซึ่งปรากฏตามหลักฐานของทางราชการ ให้ส่งสำเนาคำสั่งไปสองฉบับเพื่อให้เก็บไว้เป็นหลักฐานหนึ่งฉบับ และให้ลงลายมือชื่อและวันเดือนปีที่รับทราบคำสั่งแล้วส่งกลับคืนเพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐานหนึ่งฉบับ กรณีเช่นนี้ เมื่อล่วงพ้นสามสิบวันนับแต่วันที่ปรากฏในใบตอบรับทางไปรษณีย์ลงทะเบียนว่ามีผู้รับแล้ว แม้ยังไม่ได้รับสำเนาคำสั่งฉบับที่ให้ลงลายมือชื่อและวันเดือนปีที่รับทราบคำสั่งกลับคืนมา ก็ให้ถือว่าผู้มีสิทธิร้องทุกข์ได้รับทราบคำสั่งอันเป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์แล้ว

(๔) ในกรณีที่เหตุแห่งการร้องทุกข์เกิดจากการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติของผู้บังคับบัญชา โดยไม่มีคำสั่งเป็นหนังสือ ให้ถือว่าวันที่มีหลักฐานยืนยันว่าผู้มีสิทธิร้องทุกข์รับทราบหรือควรรับทราบคำสั่งที่ไม่เป็นหนังสือนั้น เป็นวันทราบเหตุแห่งการร้องทุกข์

(๕) ในกรณีที่เหตุแห่งการร้องทุกข์เกิดจากการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติของผู้บังคับบัญชา โดยไม่ได้มีคำสั่งอย่างใด ให้ถือว่าวันที่ผู้ร้องทุกข์ควรได้ทราบถึงการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติของผู้บังคับบัญชาดังกล่าวเป็นวันทราบเหตุแห่งการร้องทุกข์

ข้อ ๒๕ เมื่อได้รับคำร้องทุกข์ คำร้องทุกข์เพิ่มเติม หรือเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมตามข้อ ๒๓ แล้ว ให้ประธาน อ.ขป. ร้องทุกข์ หรือสำนักงาน แล้วแต่กรณี มีหนังสือแจ้งพร้อมส่งสำเนาคำร้องทุกข์ คำร้องทุกข์เพิ่มเติม หรือเอกสารหลักฐานเพิ่มเติม ให้ผู้บังคับบัญชาที่เป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์จัดทำคำชี้แจง

เมื่อผู้บังคับบัญชาที่เป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์ได้รับคำร้องทุกข์ คำร้องทุกข์เพิ่มเติม หรือเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมแล้ว ให้จัดทำคำชี้แจงแก้คำร้องทุกข์ คำร้องทุกข์เพิ่มเติม หรือเอกสารหลักฐานเพิ่มเติม พร้อมทั้งส่งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องไปยังประธาน อ.ขป. ร้องทุกข์ เพื่อประกอบการพิจารณาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งให้จัดทำคำชี้แจงดังกล่าว

หมวด ๓

การพิจารณาเรื่องร้องทุกข์

ข้อ ๒๖ การร้องทุกข์ที่มีได้ปฏิบัติตามข้อ ๑๗ ข้อ ๒๐ หรือข้อ ๒๑ ให้ อ.ขป. ร้องทุกข์ พิจารณามีมติไม่รับเรื่องร้องทุกข์ไว้พิจารณา

ในกรณีเรื่องร้องทุกข์ที่ยื่นต่อ อ.ขป. ร้องทุกข์ ไม่เป็นไปตามข้อ ๒๐ หรือข้อ ๒๑ อ.ขป. ร้องทุกข์ อาจสั่งให้ผู้ร้องทุกข์แก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าผู้ร้องทุกข์มิได้ปฏิบัติตาม ให้ อ.ขป. ร้องทุกข์ มีมติไม่รับเรื่องร้องทุกข์ไว้พิจารณา

เรื่องร้องทุกข์ที่ยื่นเมื่อพ้นระยะเวลาตามข้อ ๑๗ หากกรณีมีเหตุจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม อ.ขป. ร้องทุกข์ มีอำนาจรับเรื่องร้องทุกข์ดังกล่าวไว้พิจารณาได้

ข้อ ๒๗ การพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ ให้ อ.ขป. ร้องทุกข์ มีอำนาจแสวงหาข้อเท็จจริงได้ตามความเหมาะสม ในกรณีนี้ อ.ขป. ร้องทุกข์ อาจแสวงหาข้อเท็จจริงจากพยานบุคคล พยานเอกสาร หรือพยานหลักฐานอื่นนอกเหนือจากพยานหลักฐานที่ปรากฏในหนังสือร้องทุกข์ คำชี้แจงแก้คำร้องทุกข์ ก็ได้ ในการแสวงหาข้อเท็จจริงเช่นว่านี้ ให้ อ.ขป. ร้องทุกข์ มีอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีจำเป็นและสมควรอาจขอเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม รวมทั้งคำชี้แจงจากส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานอื่นของรัฐ ห้างหุ้นส่วน บริษัท ข้าราชการ หรือบุคคลใด ๆ

(๒) ขอให้ผู้แทนส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานอื่นของรัฐ ห้างหุ้นส่วน บริษัท ข้าราชการ หรือบุคคลใด ๆ มาให้ถ้อยคำหรือชี้แจงข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการพิจารณาได้

(๓) สั่งให้ข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง ลูกจ้าง หรือพนักงานราชการศาลปกครอง มาให้ถ้อยคำ ชี้แจงข้อเท็จจริง หรือส่งเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้อง

ในกรณีที่ อ.ขป. ร้องทุกข์ เห็นว่าข้อเท็จจริงซึ่งได้มาตาม (๑) (๒) หรือ (๓) อาจกระทบถึงสิทธิของผู้ร้องทุกข์ ให้มีหนังสือแจ้งผู้ร้องทุกข์ให้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้ง และแสดงพยานหลักฐานของตนภายในระยะเวลาที่ อ.ขป. ร้องทุกข์ กำหนด

ข้อ ๒๘ ในกรณีที่ อ.ขป. ร้องทุกข์ มีมติตามข้อ ๒๗ แล้ว ให้แจ้งมติให้สำนักงานทราบโดยเร็ว

ให้สำนักงานดำเนินการสั่งหรือปฏิบัติในส่วนที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปตามมตินั้น ภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งมติจาก อ.ขป. ร้องทุกข์ และเมื่อได้มีการดำเนินการตามมติ อ.ขป. ร้องทุกข์ แล้ว ให้รายงานผลการดำเนินการและจัดส่งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องไปยัง อ.ขป. ร้องทุกข์

ข้อ ๒๙ ในกรณีที่เรื่องร้องทุกข์ของผู้ใดจะเสนอเข้าสู่การวินิจฉัยของ อ.ขป. ร้องทุกข์ เมื่อใด ให้แจ้งผู้ร้องทุกข์ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน และให้ผู้ร้องทุกข์มีสิทธิขอแถลงด้วยวาจาหรือเป็นหนังสือต่อ อ.ขป. ร้องทุกข์ ได้ โดยให้ผู้ร้องทุกข์แจ้ง อ.ขป. ร้องทุกข์ ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวัน

ในกรณีที่ผู้ร้องทุกข์ขอแถลงด้วยวาจาหรือเป็นหนังสือ ให้แจ้งผู้บังคับบัญชาที่เป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์ทราบด้วย หากผู้บังคับบัญชาที่เป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์จะขอแถลงก็ให้มาแถลงหรือมอบหมายให้ข้าราชการที่เกี่ยวข้องมาแถลงด้วยวาจาหรือส่งคำแถลงเป็นหนังสือต่อที่ประชุมครั้งนั้นได้ และเพื่อประโยชน์ในการแถลงดังกล่าว ให้ผู้บังคับบัญชาที่เป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์หรือผู้รับมอบหมายเข้าฟังคำแถลงด้วยวาจาหรือรับทราบคำแถลงเป็นหนังสือของผู้ร้องทุกข์ได้

ข้อ ๓๐ การพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่ อ.ขป. ร้องทุกข์ ได้รับเรื่องร้องทุกข์ เว้นแต่มีเหตุขัดข้องที่ทำให้การพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าว ก็ให้ขยายระยะเวลาได้อีกไม่เกินสองครั้ง โดยแต่ละครั้งจะต้องไม่เกินสามสิบวัน และให้บันทึกเหตุขัดข้องให้ปรากฏไว้ด้วย

ในกรณีมีการดำเนินการตามข้อ ๒๗ วรรคหนึ่ง (๑) (๒) หรือ (๓) และวรรคสอง และระยะเวลาดังแต่เริ่มดำเนินการจนถึงวันที่ประธาน อ.ขป. ร้องทุกข์ ได้รับรายงานผลการดำเนินการหรือเอกสารหรือหลักฐานหรือวันที่ได้มีการให้ถ้อยคำหรือชี้แจงข้อเท็จจริงต่อ อ.ขป. ร้องทุกข์ ถ้ามีระยะเวลาเกินกว่าหกสิบวัน ให้ขยายระยะเวลาตามวรรคหนึ่งเพิ่มได้อีกหนึ่งครั้ง

ข้อ ๓๑ เมื่อ อ.ขป. ร้องทุกข์ ได้พิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์แล้วให้มีมติ ดังต่อไปนี้

(๑) กรณีเห็นว่าการที่ผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจหน้าที่ออกกฎ คำสั่ง ปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติต่อผู้ร้องทุกข์นั้นเป็นธรรมและถูกต้องตามกฎหมายแล้ว ให้มีมติยกคำร้องทุกข์

(๒) กรณีเห็นว่าการที่ผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจหน้าที่ออกกฎ คำสั่ง ปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติต่อผู้ร้องทุกข์นั้นไม่เป็นธรรมหรือไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ให้มีมติให้แก้ไขโดยเพิกถอน หรือยกเลิกกฎ คำสั่ง การปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมหรือไม่ถูกต้องตามกฎหมายนั้น หรือให้ปฏิบัติต่อผู้ร้องทุกข์ให้เป็นธรรมหรือให้ถูกต้องตามกฎหมาย

(๓) กรณีเห็นว่าการที่ผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจหน้าที่ออกกฎ คำสั่ง ปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติต่อผู้ร้องทุกข์นั้นเป็นธรรมหรือถูกต้องตามกฎหมายแต่บางส่วน และไม่เป็นธรรมหรือไม่ถูกต้องตามกฎหมายบางส่วน ให้มีมติให้แก้ไขกฎ คำสั่ง หรือให้ปฏิบัติให้เป็นธรรมหรือให้ถูกต้องตามกฎหมาย

(๔) กรณีเห็นว่าสมควรดำเนินการโดยประการอื่นใด เพื่อให้มีความเป็นธรรมและถูกต้องตามกฎหมาย หรือสมควรเยียวยาความเสียหายให้ผู้ร้องทุกข์ แม้ผู้ร้องทุกข์จะมีได้มีคำขอ ให้มีมติให้ดำเนินการได้ตามควรแก่กรณี เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

การพิจารณามีมติตามวรรคหนึ่ง ให้บันทึกเหตุผลของการพิจารณาวินิจฉัยไว้ในรายงานการประชุมด้วย

ข้อ ๓๒ ผู้ร้องทุกข์มีสิทธิคัดค้านอนุกรรมการใน อ.ขป. ร้องทุกข์ ได้ โดยทำเป็นหนังสือแสดงข้อเท็จจริงที่เป็นเหตุแห่งการคัดค้านว่าจะทำให้การพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ไม่ได้รับความจริงหรือความยุติธรรมอย่างไร ยื่นต่อประธาน อ.ขป. ร้องทุกข์ ก่อนที่ อ.ขป. ร้องทุกข์ เริ่มวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ ถ้าอนุกรรมการผู้นั้นมีเหตุอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นผู้บังคับบัญชาที่เป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์

(๒) มีส่วนได้เสียในเรื่องที่ร้องทุกข์

(๓) มีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ร้องทุกข์

(๔) มีความเกี่ยวพันทางเครือญาติหรือทางความสัมพันธ์กับบุคคลตาม (๑) (๒) หรือ (๓) อันอาจก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ผู้ร้องทุกข์

เมื่อประธาน อ.ขป. ร้องทุกข์ ได้รับหนังสือคัดค้าน ให้แจ้งอนุกรรมการผู้ถูกคัดค้านทราบก่อนเริ่มพิจารณาเรื่องร้องทุกข์เพื่อพิจารณาว่าสมควรถอนตัวหรือไม่ อนุกรรมการผู้นั้นอาจขอถอนตัวจากการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์โดยได้รับอนุญาตจากประธาน อ.ขป. ร้องทุกข์

ในกรณีที่อนุกรรมการผู้ถูกคัดค้านมิได้ขอถอนตัว ให้ที่ประชุม อ.ขป. ร้องทุกข์ พิจารณาข้อเท็จจริงที่คัดค้านว่ามีเหตุที่จะทำให้การพิจารณาไม่ได้ความจริงหรือความยุติธรรมหรือไม่ อย่างไรก็ตามหากที่ประชุมมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของอนุกรรมการที่ไม่ถูกคัดค้านซึ่งเข้าร่วมประชุม เห็นว่าข้อเท็จจริงนั้นน่าเชื่อถือให้แจ้งอนุกรรมการผู้นั้นทราบ และไม่ให้ร่วมพิจารณาร้องทุกข์เรื่องนั้น เว้นแต่การให้อนุกรรมการผู้นั้นร่วมพิจารณาร้องทุกข์ จะเป็นประโยชน์ยิ่งกว่าเพราะจะทำให้ได้ความจริงหรือความยุติธรรม จะอนุญาตให้ร่วมพิจารณาร้องทุกข์ด้วยก็ได้

ข้อ ๓๓ อนุกรรมการใน อ.ขป. ร้องทุกข์ ผู้ใดเห็นว่าตนมีกรณีอันอาจถูกคัดค้านได้ตามข้อ ๓๒ หรือเห็นว่าเหตุอื่นที่อาจจะมีกรกล่าวอ้างในภายหลังได้ว่าตนไม่อยู่ในฐานะที่จะปฏิบัติหน้าที่โดยเที่ยงธรรม ให้แจ้งต่อประธาน อ.ขป. ร้องทุกข์ และถอนตัวจากการพิจารณาวินิจฉัยร้องทุกข์และให้นำข้อ ๓๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๓๔ เมื่อ อ.ขป. ร้องทุกข์ ได้มีมติตามข้อ ๒๖ หรือข้อ ๓๑ แล้ว ให้แจ้งมติให้ผู้ร้องทุกข์และผู้บังคับบัญชาที่เป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์ทราบโดยเร็ว ในการแจ้งมติไปยังผู้ร้องทุกข์ให้แจ้งสิทธิในการฟ้องคดีต่อศาลปกครองให้ผู้ร้องทุกข์ทราบเป็นหนังสือด้วย

ให้ผู้บังคับบัญชาที่เป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์และผู้ที่เกี่ยวข้องสั่งหรือปฏิบัติให้เป็นไปตามมติของ อ.ขป. ร้องทุกข์ โดยเร็ว และเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม อาจมีการดำเนินการเพิ่มเติมให้ครบถ้วนเท่าที่จำเป็นโดยให้นำประโยชน์ของทางราชการมาพิจารณาประกอบด้วย

ข้อ ๓๕ เรื่องร้องทุกข์ที่ยื่นไว้แล้ว ถ้าผู้ร้องทุกข์ขอถอนเรื่องร้องทุกข์ในเวลาใด ๆ ก่อนที่ อ.ขป. ร้องทุกข์ จะพิจารณาร้องทุกข์เสร็จสิ้น ก็ให้ อ.ขป. ร้องทุกข์ พิจารณาอนุญาต

การถอนเรื่องร้องทุกข์จะต้องทำเป็นหนังสือและลงลายมือชื่อผู้ร้องทุกข์ยื่นต่อ อ.ขป. ร้องทุกข์ หรือสำนักงาน แต่ถ้าผู้ร้องทุกข์ถอนเรื่องร้องทุกข์ด้วยวาจาต่อหน้า อ.ขป. ร้องทุกข์ ให้บันทึกไว้และจัดให้ผู้ร้องทุกข์ลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

เมื่อ อ.ขป. ร้องทุกข์ อนุญาตให้ถอนเรื่องร้องทุกข์แล้ว ให้การพิจารณาเรื่องร้องทุกข์เป็นอันระงับ

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๓๖ การร้องทุกข์และการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ที่ค้างอยู่ในวันก่อนวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ ให้ดำเนินการต่อไปตามระเบียบนี้ และให้ถือว่าการร้องทุกข์และการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ที่กระทำไปแล้วเป็นการร้องทุกข์และการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ตามระเบียบนี้

ข้อ ๓๗ คณะอนุกรรมการสามัญประจำสำนักงานศาลปกครอง (อ.ขป. สามัญ) ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในวันก่อนวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ ให้ถือเป็น อ.ขป. ร้องทุกข์ ตามระเบียบนี้ และให้อยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้ง อ.ขป. ร้องทุกข์ ตามระเบียบนี้ ทั้งนี้ ต้องไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่วันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ

ให้ดำเนินการแต่งตั้ง อ.ขป. ร้องทุกข์ ตามระเบียบนี้ให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ

ประกาศ ณ วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๕

ชาญชัย แสวงศักดิ์

ประธานศาลปกครองสูงสุด

ประธานกรรมการข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง